

Til Erhvervs- og Råstofudvalget kopi til Siumut og Jens Napatoq

Vedrørende svar på Siumuts ordførerspørgsmål og spørgsmål fra salen fra Jens Napatoq (N)

28-05-2026
Sags nr.: 2025-23391

Hermed fremsendes skriftligt svar på de spørgsmål, som Siumut og medlem af Inatsisartut Jens Napatoq (N) stillede under 1. behandlingen af pkt. 27. Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om konkurrence.

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Siumut udtrykte i sin ordførertale en bekymring for, om forslaget er tilpasset de særlige forhold i vores land. Jeg kan oplyse, at Naalakkersuisut er meget opmærksomme på de unikke strukturelle forhold, som kan begrænse mulighederne for konkurrence på vores marked. Det er blandt andet derfor det foreslås, at konkurrencemyndighederne via det nye værktøj markedsefterforskning også skal kunne undersøge og regulere sådanne forhold.

Om tilpasning til grønlandske forhold

Naalakkersuisut er meget opmærksom på de unikke strukturelle forhold, som kan begrænse mulighederne for konkurrence på det grønlandske marked. Det gælder blandt andet, at markederne ofte er små, at der er få aktører, at afstandene er store, og at mulighederne for konkurrence i praksis kan være begrænsede.

Det er netop en del af baggrunden for lovforslaget. Med det nye værktøj om markedsefterforskning foreslås det, at konkurrencemyndighederne får mulighed for også at undersøge og i særlige tilfælde regulere strukturelle eller adfærdsmæssige forhold, som svækker konkurrencen, til skade for forbrugerne, selv om der ikke nødvendigvis foreligger en overtrædelse af konkurrencelovens forbudsbestemmelser.

Forslaget er derfor ikke udtryk for, at grønlandske markedsforhold overses. Tværtimod skal værktøjet give mulighed for at håndtere netop de typer af konkurrenceproblemer, som kan opstå i små og geografisk spredte markeder.

Vedr. begrebet ”markedsefterforskning” og forskellen til efterforskning hos politiet

Ved ”markedsefterforskning”, som er en oversættelse af det engelske begreb ”market investigation”, forstås, at der indledes en økonomisk og konkurrenceretlig analyse af, om der i en branche foreligger adfærd eller strukturer, som svækker konkurrencen, uden at konkurrencereglerne nødvendigvis er overtrådt.

Hvis det på baggrund af analysen kan dokumenteres, at sådanne forhold foreligger, kan der efter forslaget udstedes adfærdsmæssige påbud til relevante aktører, som de skal efterleve fremadrettet.

Før sådanne påbud kan udstedes, skal Forbruger- og Konkurrencestyrelsen via markedsanalysen kunne dokumentere, at svækkelsen af konkurrencen er tydelig og har så væsentlige skadevirkninger, at der er juridisk grundlag for at gribe ind. Det skal også kunne dokumenteres, at et påbud er nødvendigt, rimeligt og proportionalt i forhold til at afhjælpe den identificerede konkurrencesvækkelse og fremme effektive konkurrenceforhold.

Udkastet til den indledende beslutning om at foretage en markedsefterforskning sendes i offentlig høring. Hvis undersøgelsen ender med, at der dokumenterbart er grundlag for påbud, skal de påtænkte påbud ligeledes sendes i høring hos de relevante aktører samt eventuelle sektormyndigheder for branchen. Det kan for eksempel være Finanstilsynet, hvis der blev overvejet påbud over for pengeinstitutter.

Selv om ordet “efterforskning” indgår i begrebet, er der i praksis tale om en økonomisk og markedsanalytisk undersøgelse af strukturelle eller adfærdsmæssigt betingede konkurrenceproblemer på et marked, samt om hvorvidt disse kan afhjælpes ved fremadrettede adfærdsregulerende påbud.

Processen har ikke noget at gøre med politiets efterforskningsvirksomhed, hverken formelt eller i praksis. En markedsefterforskning kræver primært markedsanalytiske, økonomiske og konkurrenceretlige kompetencer.

Konkurrencemyndighedens tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser har hjemmel i konkurrenceloven og ligger uden for kriminalretsplejen. Politiets beføjelser har derimod hjemmel i retsplejelov for Grønland og ligger inden for kriminalretsplejen. Forbruger- og Konkurrencestyrelsen har derfor ikke de samme beføjelser som politiet og får det heller ikke med dette forslag.

Naalakkersuisut har noteret sig, at begrebet “markedsefterforskning” kan give anledning til misforståelser, fordi ordet “efterforskning” også anvendes i politimæssig sammenhæng. Naalakkersuisut er derfor åben over for at overveje et andet begreb, som for eksempel markedsundersøgelse eller markedsanalyse, hvis Erhvervs- og Råstofudvalget finder det relevant.

Vedr. Forbruger- og Konkurrencestyrelsen tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser

Forslaget indebærer, at konkurrencemyndighederne ikke alene kan føre juridisk tilsyn med overholdelsen af konkurrencelovens forbudsbestemmelser, men også et økonomisk og markedsanalytisk tilsyn med uhensigtsmæssige markedsforhold og strukturer, som svækker konkurrencen.

Det er en udvidelse af konkurrencemyndighedernes kompetence og konkurrencelovens anvendelsesområde. Udvidelsen vurderes nødvendig, fordi mange af konkurrenceproblemerne i Grønland ikke nødvendigvis skyldes ulovlig adfærd, men

kan skyldes lovlig adfærd eller strukturelle forhold, som dog i praksis svækker konkurrencen.

De tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser, som Forbruger- og Konkurrencestyrelsen kan anvende i forbindelse med markedsefterforskninger og sektorundersøgelser, er de samme typer af beføjelser, som styrelsen allerede i dag kan benytte i forbindelse med tilsynssager om overtrædelse af konkurrenceloven:

- afkrævning af pligtmæssige oplysninger, jf. § 30,
- fysiske kontrolundersøgelser efter forudgående retskendelse og med bistand fra politiet, jf. §§ 31-33,
- udstedelse af tvangsbøder, administrative bøder og indgivelse af politianmeldelser, jf. §§ 37-38 a.

Der er således ikke tale om, at forslaget giver konkurrencemyndighederne nye former for tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser eller tillægger dem politimyndighed. De eksisterende muligheder udvides alene i takt med den foreslåede udvidelse af myndighedskompetencen og lovens anvendelsesområde.

Forbruger- og Konkurrencestyrelsens anvendelse af tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser er altid underlagt de almindelige forvaltningsretlige regler, herunder krav om saglighed, nødvendighed og proportionalitet.

Da en markedsefterforskning ikke indebærer en formodning om, at en virksomhed har begået en lovovertrædelse, bør Forbruger- og Konkurrencestyrelsen være tilbageholdende med at foretage uanmeldte kontrolundersøgelser i sådanne sager. Kontrolundersøgelser bør kun anvendes, hvis det er nødvendigt for at kunne gennemføre undersøgelsen og proportionalt i forhold til de mulige virkninger af markedsefterforskningen.

Dette hensyn understøttes af, at der skal foreligge en retskendelse fra Retten i Grønland, før en kontrolundersøgelse kan udføres, jf. § 31, stk. 4, i den gældende Inatsisartutlov. Styrelsens vurdering af, at en kontrolundersøgelse er nødvendig og proportional, er dermed underlagt forudgående domstolskontrol.

Grønlands Politi yder bistand til Forbruger- og Konkurrencestyrelsen ved udførelsen af kontrolundersøgelser, jf. § 33 i konkurrenceloven. Politiets bistand ændrer ikke ved, at sagen fortsat er en administrativ konkurrenceretlig sag og ikke en politimæssig efterforskning.

Om virksomhedernes retssikkerhed

Siumut rejste spørgsmål om, hvordan virksomhedernes retssikkerhed sikres. Virksomhedernes retssikkerhed sikres gennem flere led i processen.

For det første skal der være et sagligt og dokumenteret grundlag for at iværksætte en markedsefterforskning.

For det andet skal beslutningen om at iværksætte en markedsefterforskning træffes af Konkurrencenævnet, som skal bemyndige Forbruger- og Konkurrencestyrelsen til at gennemføre undersøgelsen.

For det tredje skal både den indledende beslutning om markedsefterforskning og eventuelle påtænkte påbud sendes i høring. Det giver berørte virksomheder, sektormyndigheder og andre relevante aktører mulighed for at fremkomme med bemærkninger, inden der træffes endelig afgørelse.

For det fjerde skal eventuelle påbud være nødvendige, egnede og proportionale. Der kan ikke meddeles påbud alene, fordi et marked er præget af høje priser eller få aktører. Der skal være dokumenteret en konkurrencesvækkelse, og påbuddet skal være egnet til at afhjælpe denne.

For det femte er styrelsens anvendelse af tvangsmæssige oplysnings- og kontrolbeføjelser underlagt de almindelige forvaltningsretlige krav. Kontrolundersøgelser kræver desuden forudgående retskendelse.

Vedr. konkurrencenævnets rolle

Det følger aktuelt af § 26, stk. 2 i konkurrenceloven, at Forbruger- og Konkurrencestyrelsen som sekretariat for Konkurrencenævnet varetager den daglige administration af Inatsisartutloven på nævnets vegne.

Nævnets rolle er derfor aktuelt at træffe afgørelser i større eller principielle sager, samt at gøre andre myndigheder opmærksomme på regulering eller støtteordninger der kan skade konkurrencen, hvilket ikke vil ændre sig med dette forslag.

I forhold til de nye regler om markedsefterforskning, så kan en markedsefterforskning kun finde sted, hvis nævnet beslutter at bemyndige styrelsen til at udføre den, jf. den foreslåede § 30 a, stk. 1. Nævnet har derfor en afgørende rolle i forhold til at vurdere, om der er grundlag for at styrelsen som nævnssekretariat iværksætter en sådan undersøgelse.

I forhold til udpegningen af nævnets medlemmer, så er det alene Naalakkersuisuts udpegning af 1 medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer i forening, som foreslås ændret. Der er ingen forbrugerorganisation i Grønland. Det er fortsat et krav, at dette medlem skal have særlig indsigt i forbrugermæssige forhold, så denne synsvinkel og ekspertise fortsat vil være til stede i nævnet.

Vedrørende forslaget økonomiske konsekvenser for Forbruger- og Konkurrencestyrelsen

Siumut har spurgt, om det er realistisk, at ændringerne kan gennemføres inden for styrelsens eksisterende økonomiske rammer, når der samtidig indføres nye arbejdsmetoder, nye kompetencebehov og øgede administrative opgaver.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at forslaget ikke forventes at medføre ekstraudgifter for det offentlige. Udgifter til nye aktiviteter forventes afholdt inden for Forbruger- og Konkurrencestyrelsens eksisterende bevilling, da det ikke er hensigten at udvide styrelsens samlede aktivitetsniveau.

Administrativt vil forslaget derfor kræve en vis omprioritering af styrelsens ressourcer, herunder fokus på nye uddannelses- og opkvalificeringstiltag for medarbejderne.

Det bør i den forbindelse understreges, at de nye opgaver ikke kræver politifaglige kompetencer. Som anført ovenfor er markedsefterforskning ikke politimæssig efterforskning, men økonomisk og markedsanalytisk undersøgelsesarbejde. De relevante kompetencer er derfor navnlig økonomiske, konkurrenceretlige og analytiske.

Der er i 2026 og 2027 afsat midler på finansloven til gennemførelse af den første markedsefterforskning inden for dagligvareområdet. Det vurderes derfor ikke, at der er behov for yderligere ressourcer i indeværende år eller i 2027.

Det kan eventuelt vurderes i forbindelse med arbejdet med finansloven for 2028, om der bør afsættes yderligere midler til markedsefterforskninger eller sektorundersøgelser, hvis erfaringerne med de nye regler viser, at der er behov for et højere aktivitetsniveau.

Forslaget indebærer ikke, at alle markeder løbende skal undersøges, men at konkurrencemyndighederne får mulighed for at anvende disse redskaber i de tilfælde, hvor der vurderes at være et særligt behov.

Vedr. overvejelser om avancelov

Jens Napatoq rejste spørgsmålet om muligheden for en avancelov eller anden regulering af avancer.

Naalakkersuisut er ikke umiddelbar tilhænger af at anvende en generel avancelov som tilgang til markedsregulering. Naalakkersuisut erkender dog, at der er fordele og ulemper ved sådan en regulering.

En avancelov vil grundlæggende være et andet og mere direkte reguleringsinstrument end det, der foreslås med ændringen af konkurrenceloven. En avancelov vil typisk indebære regulering af, hvor stor fortjeneste virksomheder må opnå på bestemte varer eller varegrupper.

Prisniveauet i Grønland påvirkes ikke alene af virksomhedernes avance. Prisniveauet påvirkes også af enhedsomkostninger, transportomkostninger, små kundegrundlag og de faste omkostninger, som butikkerne skal have dækket gennem salget. Dette er ikke en entydigt og nemt at vurdere og regulere.

Lovforslaget om markedsefterforskning og sektorundersøgelser har derimod til formål at give konkurrencemyndighederne mulighed for først at undersøge, om der foreligger strukturelle eller adfærdsmæssige forhold, som svækker konkurrencen, og derefter vurdere, om sådanne forhold kan afhjælpes gennem målrettede og proportionale påbud.

Vedr. forbrugerråd og lokale forbrugerudvalg

Jens Napatoq rejste efter det oplyste spørgsmål om forbrugerråd og lokale forbrugerudvalg.

Naalakkersuisut har stor forståelse for ønsket om forbrugerråd og lokale forbrugerudvalg. Lovforslaget vedrører dog ikke forbrugerråd og lokale forbrugerudvalg.

Hvis der blandt forbrugerne er ønske om lokale forbrugerudvalg, hvor borgere kan drøfte forbrugerpolitiske emner eller sammen udforme henvendelser til lokale butikker, kan sådanne fora frit oprettes af borgere eller kommuner.

Forbrugerne kan få en hurtig vejledning ved at rette direkte henvendelse til Atuisoq sekretariatet i Nuuk via telefon eller internet. Det er også muligt for borgere at klage til Forbrugerklagenævnet.

Forbrugerne er således i anden lovgivning sikret i forhold til deres forbrugerrettigheder.

Med det aktuelle forslag vil Forbruger- og Konkurrencestyrelsen kunne udføre sektorundersøgelser i en branche, eksempelvis på baggrund af høje prisstigninger eller tvivl om avanceforhold. Dette vil også gavne forbrugerne.

Naalakkersuisut vurderer derfor ikke, at der sideløbende er behov for yderligere forbrugerbeskyttelse i form af et skattefinansieret forbrugerråd. Der er ikke en aktuel hjemmel eller finansiering til at oprette yderligere forbrugerråd eller lignende.

Naalakkersuisut ønsker derfor ikke på nuværende tidspunkt at oprette et nationalt, skattefinansieret forbrugerråd.

Vedr. høringssvaret fra Grønlandsbanken A/S

Der bør i udvalgsbehandlingen også være opmærksomhed på høringssvaret fra Grønlandsbanken A/S, hvis dette bringes op.

Grønlands Erhverv deler efter det oplyste ikke Grønlandsbankens bekymringer. Flere af bekymringerne synes desuden at bero på en misforståelse om, at fortrolige data vil blive delt. Det er ikke hensigten med forslaget, at fortrolige virksomhedsoplysninger skal offentliggøres eller deles i strid med reglerne om tavshedspligt og aktindsigt.

Det kan også fremhæves, at flere andre nordiske lande har regler eller værktøjer, der på forskellig måde giver konkurrencemyndigheder mulighed for at undersøge markedsforhold bredere end alene konkrete lovovertrædelser. Den foreslåede tilgang afviger derfor ikke grundlæggende fra de lande, som Grønland normalt sammenligner sig med.

Naalakkersuisut er opmærksom på, at virksomheder kan have legitime bekymringer om behandlingen af fortrolige oplysninger. Forslaget ændrer ikke ved, at

konkurrencemyndighederne er underlagt regler om tavshedspligt, og at fortrolige virksomhedsoplysninger skal behandles forsvarligt. Formålet med markedsefterforskning og sektorundersøgelser er at skabe et tilstrækkeligt oplyst grundlag for at vurdere markedsforholdene, ikke at offentliggøre eller dele følsomme oplysninger om enkeltvirksomheder.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Múte B. Egede

Nunanut allanut, Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanullu Naalakkersuisoq

Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Råstoffer

Minister of Foreign Affairs, Business and Mineral Resources